

ШКОЛСКІЙ ЛИСТЪ.

Одговорный уредникъ: Ѓорѓе Райковичъ.

Овай листъ излази сваке неделъ еданпутъ. Цена му е до конца ове године 1 фор. съ поштаринѡмъ.

Брой 10.

18. Децембра.

1858.

Тко воспитава дѣте?

III.

Найважнїи упливъ на воспитанїе млађенога нараштая има *Црква*. Она е самымъ Богомъ установљена, и чрезъ выше одъ 1800 година потврђена и осведочена рода човечїегъ воспитателька и приводителька къ вѣчноме спасенїю. Већъ са знаменїемъ частнога крета, коимъ црква дѣте пре крштена благослови и огласи, показуе она, куда е управљена сва воспитателска радня нѣна: къ приведеню грѣхомъ падшега човѣка на првобытно достоянїе и блаженство чрезъ Исуса Христа.

Црква, као чедолюбива майка, мљкомъ христїанства обилно напая малолѣтно дѣтенце, и тымъ дае му одговоре на главна питаня мудрости, с' коима човѣкъ лакше, савршенїе и яснїе постизава праву цѣль, кое е ради одъ Бога створенъ, него што су то, при свой високой учености и дубокой проницателности духа свога древни незнабожкїи мудраци постићи могли. У примѣру Спасителѣвомъ представля црква невинѡмъ младенцу найкраснїи узоръ добродѣтели и светости, коме срце свакогъ доброгъ дѣтета подражавати тежи. А да не бы младый човѣкъ, сматраюћи божествену высину ове добродѣтели и сравнїваюћи ю са своїѡмъ слабости, у очаянїе пао, показуе му православна црква рѣчма и у иконама великїи зборъ светителя, кои су люди стра-

стима подложни као и мы были, на су опетъ посто-
яномъ вольомъ и добродѣтельнымъ животомъ заслу-
жили царство славе небесне.

За постиѣи ту свету цѣль, учи црква невиногъ
младенца прекрстити се, руке склопити и молити се
Отцу небесномъ, одъ кога свако благо и сви дари до-
лазе. Црква учи дѣте молити се пречистой дѣви Ма-
рији, найизбраниіой одъ свию земнородныхъ, заступници
рода човечіегъ, и пропоручивати се Анѣлима Храни-
тельима и светымъ одъ вѣка Богу угодившимъ муже-
вима. Она напослѣдку призива дѣте у скупштину од-
раслыхъ людій на обшту богомолю, да бы се млађано
ерце нѣгово добрымъ примѣромъ старіихъ крѣпило и
напредовало у добру.

Безкрвно жертвоприношеніе новаго завѣта, кое се
на божественной литургии свечано свршуе; умилно по-
янѣ, облаченѣ у стихаре, читанѣ апостола, светенѣ
водице о богоявленію, ношенѣ лѣтіе, божиѣ, воскре-
сеніе и друге црквене светковине удивленія достоянѣ
упливѣ имаю на дѣтинѣ воспитаніе. Тако отвара света
црква наша богато сокровиште духовныхъ упражненія,
на спасоносно сазиданіе свию вѣрныхъ а особито ма-
лолѣтне дѣчице, кою она подѣ материя крила своя
пріима и с' особитомъ милости негуе, сѣћаюћи се бо-
жественогъ установителя свогъ: „Пуштайте дѣцу къ
мени, ерѣ е таковыхъ царство божіе. — Кои пріими
еднога одъ овыхъ малыхъ, мене ѣе пріимити.“

Као што занимаѣ поединога човѣка, коме се он
сердцемъ и душомъ оддао, дае карактеристичный зна-
чай споляшности нѣговой; тако исто означава духъ
православне побожности целе предѣле, даваюћи имъ
физиогномію светинѣ, по коіой ѣещъ лагко познати да
ту Христосъ влада и осѣтити силу онога гласа: „И-
зуй обуѣу твою; ерѣ е мѣсто, на коме стоишѣ свето.
Наша фрушка гора засаѣена црквама и манастирима,

остале наше пустиньске обители; цркве часовне (капелице) крстови и иконе на стародревномъ дрвећу, по варошима, селима, у гори и украй путова, свуда насъ опоминю на законъ божій и побожно око с' неисказаномъ радошћу сматра ове дивне споменике христіянске вѣре, кои цѣлымъ предѣлима неизгладимый типъ светинѣ даю. Па заръ тай спољашный христіянскій изгледъ предѣла едногъ нема уплива на воспитаніе? Ево како. Гдѣгодъ стоишъ и кудгодъ идешъ свагдѣ е Богъ с' тобомъ. Не само у цркви и у соби, него и у полю и у гори бди око Божіе надъ тобомъ; с' тобомъ су мысленно свагда свети божіи анѣли и светители; на то те опоминю частни крстови на раскршћу, цркве и иконе. Они ясно говоре, да ніе доста само у цркви и при богомольи на Бога мыслити, него да цео животъ твой треба да буде уердна молитва Богу!

Само самцито стои пастирче у гори кодъ свога стада, и бави се можда свакоякимъ мыслима, али кад баци погледъ и опази тамо у дальни частный креть, на махъ се пробуди у нѣму мысао на Бога, и на свагдѣсуштность нѣгову; онъ се сети свое миле майке, коя га е учила Бога познати, сетисе свое цркве, и светога еванѣлія кое е слушао и целивао, — па ако му е башъ опака каква намѣра у памети была, тогъ часа ю одъ себе одбаци, и повраћа се на добре мисли и добра дѣла.

Црква, у свему поступа као најбольій учитель, кои природу дѣчию и природу людску добро познае. Сву науку свою представя она сматраюћимъ начиномъ. Найвиспреніи смисао представя она подъ видомъ спољашныхъ знаменя; у символничномъ чинодѣйствию сво-ме дае намъ она познати најважніе и најспасителніе истине. Уђимо у најманю сеоску црквицу, па гле како е ту лѣпо, пріятно, и свето. Иконостасъ, двери и друге иконе по виду представяю намъ најглавніе чле-

нове вѣре наше, и лица подражанія найдостойнїя. Оне прекрасне библичне повѣсти, што намъ е учитель у школи приповедію, чудеса и притче изъ светога еванѣлія, роѣнѣ, крштенѣ, преображенѣ, распетіе воскресеніе и вознесеніе спасителѣво излазе намъ предъ очи, а то да е веѣу живость и утисакъ оной повѣсти кою смо слушали и оной науци, коя се изъ те повѣсти изводи.

Притомъ дѣте е и у цркви радеѣи чланъ общине. Оно се облачи, носи свеѣу предъ свештеникомъ, носи рициде, крестъ, баряке; отвара мале двери; додае свештенику кнѣигу и кадїоницу, чита трисветое и апоетоль, и пое у цркви. Све е то тако уредила наша православна црква и употребила на воспитаніе срдца и душе свое млаѣане дѣчице. Све те красне обичае примили смо мы одъ своихъ побожныхъ предака'. Само бы требало на те лѣне обичае и на нѣихово право значенѣ веѣма пазити, па хтети и умети ихъ тако употребити да се средствомъ нѣи дѣца доиста воспитаваю.

Нека нитко немисли, да се црква само о томе стара, како ѣе дѣцу за небо, а не и за землю воспитати. На свакиѣ е начиниѣ главна цѣль црковнога воспитанія приводити вѣрне къ вѣчному спасенію и блаженству; али црква приводеѣи човѣка к' вѣчному спасенію, тымъ самымъ приводе га к' земальской среѣи нѣговой. Заръ она заповѣсть божїя: „Шестъ дана ради и поради у те дана све свое послове, а седмый данъ Богу на славу одпочини“ не налаже намъ трудолюбіе, уредность у свакоме послу нашемъ? Заръ честно супружество, благонравіе, цѣломудріе, справедливость према личности и иманю ближнѣга, нису главна условїя дружевнога живота, общинскога благостаня и свакогъ напредка? А сваколика условїя та есу одъ цркве божїе освеѣена, и чине нѣне найглавне заповѣсти.

Изъ предреченога ясно се види да се и само земальско благостанѣ ничимъ другимъ не може тако подпомоћи, као точнымъ и свесрднымъ испуниванѣмъ оныхъ заповѣдѣй, кое намъ е Богъ преко свете наше цркве дао. Гдѣ люди у Бога вѣрую, на у слоги и любви живе, тамо цвета землѣдѣліе, напредуе радиность и наука, едномъ рѣчію, тамо постои земальско благостанѣ или рай земный; напротивъ, гдѣ се люди Бога не бое; цркву и црквене служителѣ презиру; дѣцу свою на добро неупућую, и заповѣди Божіе неиспуниваю: тамое клетва и пропастъ престоль свойпоставила.

У свакой доброуређеной држави школе, а особито народне школе стое подѣ управомъ или барѣ подѣ контроломъ духовне власти, коя се о моралномъ владаню учителя и ученика и о успѣху и знаню нѣиховомъ у струци благочестія старати има. Свакій учитель, коме напредакъ воспитанія, и срећа повѣрене му дѣчице на срдцу лежи, дужанъ е припознати ауторитетъ цркве, и важность црквенога уплива у школи. Онъ треба да рѣчма и дѣломъ засведочи да е цркванъ и побожанъ човѣкъ; цѣло предаванѣ нѣгово треба да е задахнуто духомъ истиного благочестія, и онъ се нигда несмѣ задовольити са добрымъ успѣхомъ свога ученика, ако владанѣ овога нѣе добро. При предаваню науке Христіанске и толкованю св. Еванђелія, о исповѣди, и светомъ причешћу, на литіи, о погребу, и при свакой другой црквеной свечаности строго е онъ дужанъ пазити да се дѣца смерно, озбиљно и побожно владаю исправляю и казнећи како несташне и раскалашне, тако исто и притворне ученике. Наиболѣ средство к' постиженю Христіанскогъ воспитанія есть добарѣ примѣръ одѣ стране учителя и свештенника, кои бы требало да свуда и свагда у слоги и любви живе, и да своимъ добрымъ примѣромъ омладини и цѣлой общини предходе.

О саєдиненю цркве и школе навешѣемо іоштѣ овде речи гореспоменутогѣ школскогѣ Савѣтника и єдногѣ одѣ найславнїихѣ Педагога нашегѣ времена Г. Келнера: „Саєдиненѣ Цркве и црквенога живота єсть велика мысао, коя найплеменитїя срѣца одушевлява, мысао, коя лепшу надежду дає, него раздвоенѣ ова два заведенїя, коя є самѣ Богѣ саєдинїо. Нико неможе одреѣи да саєдинѣ ове две потенціе небы многа добра човечеству принело. Мы живимо у времену ассоціаціе, у комѣ све кѣ єднообразности тежи, и свакій део хоѣе да се са своимѣ цѣлымѣ спои, па оветѣ бы многи желили да се школа одѣ свое Майке Цркве растави! Не бы л' зарѣ болѣ было да се измеѣу та два най-полезнїя и найсветїя заведенїя іоштѣ тешнїи завезѣ учини и утврди? Заиста кадѣ бы се ово у дѣйство привело, и кадѣ бы поглавари и пастири црквени своимѣ снагомѣ своїомѣ школу подпомагали и о благостанїо нѣномѣ старали се, то бы мы изгублѣный рай іоштѣ овдѣ на земљи нашли.

(Продужиѣе се.)

Пописѣ

свакидашнїя лекція у срб. нар. школама.

1. Изѣ Молишвица.

1. Неделя 1. Лекція, у Понеделякѣ: Позивѣ, т. є. Оче нашѣ, иже єси на небесѣхѣ. — 2. Лекц. у вторн. 1. Прошение, т. є. да святитєся имя твоє. — 3. Лекц. у Среду 2. Прош. 4. Лекц. Петакѣ 3. Прош. — 5. Лекц. Суб. Повторенѣ свега. (Суботна илѣ 5. Лекц. увекѣ є нато да се све те неделѣ научено повтори.)

2. Нед. 1. Л. 4. Прош. — 2. Л. 5. Прош. — 3. Л. 6. Прош. — 4. Л. 7. Прош. — 5. Л. Повторенѣ свега.

3. Нед. 1. Л. Богородице дѣвє — є' тобою. 2. Л. — чрева твоєго. 3. Л. до края. 4. и 5. Повтор.

4. Нед. 1. Л. Одѣ одра — Господи. 2. Л. — срце. 3. Л. — Троице. 4. Л. до края.

5. Нед. 1. Л. Господи Ісусе Христе — сие. 2. Л. до края. 3. Л. Ядятъ убози — его. 4. Л. до края.

6. Нед. 1. Л. Благодаримтя — благ. 2. Л. — царствія. 3. Л. — им. 4. Л. до края.

7. Нед. 1. Л. Возвеселили — твоихъ. 2. Л. — Возрадуемся. 3. Л. — Господи. 4. Л. — моемъ.

8. Нед. 1. Л. — умножишася. 2. Л. — почию. 3. Л. до края. 4. и 5. Повтор.

9. Нед. 1. Л. Господи Боже нашъ — простими. 2. Л. — даруйми. 3. Л. — зла. 4. Л. до края.

10. Нед. 1. Л. Ангеле Божи — Бога. 2. Л. — пути. 3. Л. — душу мою. 4. Л. до края.

11. Нед. 1. Л. 1. Членъ вѣре. 2. и 3. Л. 2. Членъ. 4. Л. 3. Членъ.

12. Нед. 1. Л. 4. Членъ. 2. Л. 5. Членъ. 3. Л. 6. Чл. 4. Л. 7. Членъ.

13. Нед. 1. Л. 8. Членъ. 2. Л. 9. Членъ. 3. Л. 10. Членъ. 4. Л. 11. и 12. Членъ.

14. Нед. 1. Л. 1. Заповѣдъ Божия. 2. Л. 2. 3. Б. 3. Л. 3. 3. Б. 4. Л. 4. 3. Б.

15. Нед. 1. Л. 5. 3. Б. 2. Л. 6. 7. и 8. 3. Б. 3. Л. 9. 3. Б. 4. Л. 10. 3. Б.

16. Нед. 1. Л. 1. Заповѣдъ црковна. 2. Л. 2. 3. Ц. 3. Л. 3. и 4. 3. Ц. 4. Л. 5. 3. Ц.

17. Нед. 1. Л. 6. 3. Ц. 2. Л. 7. 3. Ц. 3. Л. 8. 3. Ц. 4. Л. 9. 3. Ц.

18. Нед. Дѣла милости душевне. 1. Л. 1. 2. и 3. — 2. Л. 4. и 5. — 3. Л. 6. и 7. — 4. и 5. Л. Повтор.

19. Нед. Дела милости телесне, исто тако подель.

20. Нед. Тайне новогъ завѣта.

21. Нед. Дари Духа светогъ.

22. Нед. Плоди даровъ Д. Св.

23. Нед. Греси смртни.

24. Нед. Греси вапиюћи на небо.

25. Греси тући.

Све остало време године остае за повтораванъ.

2. Изъ Катихисиса

Катихисисъ е изяснение молитвица, изъ нѣга су исте те лекцие, како изъ молитвица, и имаю се у исте те дане свршити

3. Изъ Свештене Исшорие

Има се сваке неделѣ по една глава у виду приповедке понеделъникомъ приповедити, а остале дане препитивати; тако се има за 23. Нед. дана свршити цела, и све остало време остае за повторавањѣ.

4. Библичне приповедке стар. и новогa Завета.

а. за 1. разредъ илѣ букварце.

Изъ старогъ Завета. — Створенѣ света (види училиштну и домашню библию приповедку 1.)

Први грѣхъ и казнѣ првогъ грѣха. (5 и 6)

Прва жертва, братоубиство и казнѣ (7. 8. и 9)

Невалялство света, пропастъ и Ное (10, 11. и 12)

О Авраму (15—18)

О Јосифу до славе нѣгове 31—37)

О слави Јосифовой (37—46)

Мойсеово рођенѣ и воспитанѣ (47.)

Десетъ Божи заповѣди (57)

Три младића у ужареной пећи (129)

Данилъ међ' лавови у ями (132)

Очекиванѣ икупителя (145)

Изъ новогъ завета. Рождество Ісусово (7)

Мудраци одъ востока (13)

Дванайстолѣтни Ісусъ у храму (15)

Крштенѣ Ісусово (22)

Ісусъ и царски чиновникъ у Каперн. (32)

Младић у Наину (51)

Ісусъ утиша буру (60)

Ісусъ нарани више тисућа люди (64)

Воскресение Лазарево (86)

Соборъ Юдеа, Судъ Пилатовъ, смрѣ и погребение Ісусово (89. 94. 95. и 96.)

Жене на гробу, воскресение (97)

Воснесение Ісусово и Сошествие Св. Духа (99 и 100)

Гдегодъ е више броева заедно метнуто, ту се све те приповедке уедно казую, алѣ врло скраћено.

6. За II. разредъ иль часловце.

Изъ старогъ завѣша. Створенъ света. Адамъ Рай. Ева.
први грѣхъ и казнъ (1—6)

Права жертва, братоубиство и казнъ, невалялство света
и пропастъ, Ное. (7—14)

О Авраму (15—23)

О Юсифу (31—37)

О Юсифу (37—46)

О Мойсии (47—50)

О Мойсии (50—57)

О Мойсии (57—64)

Илии, синови и Самуило (72—75)

Давидъ и Голиаъ. (79 и 80)

Илина чуда (102 и 103)

Елисеева чудеса (105. и 106)

О Јони (108—111)

Робство Израилтяна (116)

О Товии и Товиту (117—126)

Младићъ Данилъ и пр. (127—132)

Браћа Макавеи (141)

Изъ новогъ завѣша.

Благовѣштения (1 и 2)

Рождество Јованово (5)

Рождество Ісусово. пастири, Симеонъ. (7—12)

Мудраци одъ востока. Ирод. Бегство. (13 и 14)

Дванайстолѣтни Ісусъ. (15)

Ісусъ као отрокъ и младићъ (17)

Јоанъ у пустињи и крштенъ Ісусово (18—23)

Свадба у Кани (28)

Богати риболовъ (34)

Проповѣдъ на брегу и најлепша молитва (37 и 40)

Ісусъ и костобольни. (45)

Ісусъ и болникъ (47)

Смртъ Јоана крстителя (63)

Милосрдни Самарянинъ (71)

Таленти (76)

Воскресение Лазарево и улазакъ у Єрусал. (86 и 90)

Страданъ, стртъ и погребение (89. 91—96)

Воскресение и Вознесение Ісусово и Сошествие Св. Духв
79—100)

(Продужиће се.)

Разделѣнѣ часова.

у србск. нар. школама.

Шема часова за I. разреда.

Часъ.	Понеделѣн.	Вторн.	Среда	Петакъ	Субота
8— $\frac{1}{2}$ 9	Повторенѣ сви досада свршени молитвица, и една лекѣија далѣ.	Испит ючеранѣ лекѣије, и една дал.	као юче.	као юче.	Испитъ сви лекѣија те неделѣ.
$\frac{1}{4}$ 9— $\frac{4}{4}$ 10	рач. умни	као юче.	као юче.	као юче.	р. ум. пис.
	до 14. нед. $\frac{1}{4}$ с. писанѣ, а $\frac{3}{4}$ с. наук. глед. миш. и гов.				
$\frac{1}{4}$ 10— $\frac{1}{4}$ 11	14. 15. силаб. граѣ. од 16. читанѣ граѣ.	позван. црковн. као юче.	читанѣ рукопис. као юче.	као по-неделѣ. као юче.	као вторн. ч. граѣ. и испит читаногѣ те неделѣ.
$\frac{1}{4}$ 11—11	Песма се се покаже и пое е најбистрия д.	пое е средня д.	пое е лошия д.	пое лошия д.	испит сви досадѣ научени песама.
2— $\frac{1}{2}$ 3	до 6. нед. пишу се черте, а одѣ 6. до 12. писмена. одѣ 12. нед. пишу се диктанда.			дик. и испитъ сви дос. дик.	
	до 14, неделѣ; наука гледаня, миш. и говор.				
$\frac{1}{2}$ 3— $\frac{1}{4}$ 4	14. 15. силаб. граѣ. 16. читанѣ граѣ.	познав. славенск. силаб. и чит. слав.	читанѣ рукопис. читанѣ рукопис.	познав. славенск. као втор.	испитъ
$\frac{1}{4}$ 4— $\frac{1}{2}$ 4	игра сеѣан.	иг. пред.	иг. срав.	иг. ствар.	
$\frac{1}{2}$ 4—4	Приповеданѣ и испит бистрие д.	Испитъ средня д.	Испитъ лошије деца	Испитъ сви досадаш. пр.	вечернѣ.

Ова деца имаю дакле недељно: Науке Христ. 2 и по сата, рачуна 3 и три четврти. Читаня са приповеаднѣмъ и умномъ игромъ 11 сати. Пояня 3 и три четврти. Писаня 2 ускупа 23 сата.

Приметба 1. Субота по подне изпредъ вечерня одређена е за недељни изпитъ. Ту има учитель, дошао одъ гостию ко илъ недошо, едно дете изазвати, да молитвицу те неделъ научену изрецитира, друго ће сва диктанда казати, едно ће библичну приповедку приповедити, а друго букварску, едно ће рецитирати ако е што изъ буквара напаметъ учено, едно ће пояти, едно рачунати, едно читати (изъ учительвогъ буквара, еръ деца тада књига неносе) а сва ће свое прописе показати, (и ови ће до понедељника кодъ учителя остати, да ихъ све прегледа и класифицира) пакъ онда ће после примљне похвале и ободреня у цркву ићи.

Пр. 2. Ако би преко неделъ у кои данъ изванъ четвртка празникъ пао, онда се мора четврткомъ школа држати, и они се предмети предузети, вои су у данъ празника заостали. Што времена вечернѣ изпредъ празника однесе, то се има исти тай данъ пре подне (*anticipando*) накнадити, тай данъ мораю сва деца до пола 12 сати у школи остати.

Пр. 3. По селима обично, алъ и по варошима деца и пре 2 сата у школу дођу, и учитель би мого готово свуда већъ у пола 2 школу почети, пакъ између поедини предмета по мало одмора деци дати.

Пр. 4. Гди е обичай да се и четврткомъ до подне у школу иде, ту нека се они предмети предузимаю, у којима су деца заостала, нека дакле то по дана као накнадно за све предмете стои.

II. Приметбе за учителъ II. разреда или Часловаца.

1. Изъ Науке Христ. има се у овомъ разреду цео катихисисъ свршити, т. е. све што е подъ именовъ молитвица у I. разреду напаметъ научено, има се деци овде изтолковати одсекъ (како ће у идућимъ листовима означено бити)

деци изяснити, колики е у I. разреду за рецитиранѣ одређенѣ, и одма затимѣ, найире по неко бистрие, после среднѣ и лошиѣ дете препитати; окромѣ тогѣ едаредѣ у неделѣ искати, да и молитвице рецитираю, ради повтореня. А будући да за овај радѣ неће више одѣ четвртѣ сата на данѣ отићи, то се има други четвртѣ сата на ученѣ и тумаченѣ текстова, за пѣниѣ, за идућу неделю одређенога употребити.

2. Рачунѣ ради се по триредѣ на неделю умно, а дваредѣ писмено, и то I. течения србскимѣ говоромѣ, а II. теч. покушаваю се деца да при томѣ писменомѣ рачуну немачки говоре, што ближе краю године то више.

3. Читанѣ пре подне. Триредѣ читанка, а дваредѣ Часловацѣ. Изѣ читанке чита се дваредѣ грађанско а едаредѣ рукописно, и узѣ читанѣ се едаредѣ рецитира оно, што е изѣ нѣ напаметѣ учено, едаредѣ се приповеда све што е читано, а едаредѣ се разговара граматично. Исто се тако узѣ читанѣ часловца едаредѣ рецитира оно изѣ нѣга напаметѣ учено.

4. Појанѣ, као у I. разреду, (види ту) и само ако би понедељакѣ недомого, да деца одређену песму науче, онда се мора и вторникѣ на ученѣ, а остали дани за изнитѣ и повторавањѣ узети.

5. Писанѣ. I. течен. пише се само србски, и то: прва 2 илѣ 3 месеца сама диктанда, 1. месеца по една, а после по 2 3 и више пословица; а 3ћегѣ месеца и далѣ, само по дваредѣ на неделю диктандо, а по дваредѣ слободни писменѣ саставѣ, како читанка прописуе. (Види задатке за те саставе и мустре решеня у школск. листу одѣ броя 1 и далѣ) — II. течения пише се едаредѣ немачки, и едаредѣ латински, и то с' почетка, т. е. 3. и 4. месеца преписуе се с' табле, а последнѣгѣ се диктира. Текстѣ за немачка диктанда најсгодни е с' почетка србски, да лакше деца гласове разтворе, а доцниѣ немачки. Дваредѣ на неделю пише се србски, и то едаредѣ диктандо, а едаредѣ слоб. писм. састав. Домаћа е задаћа, у оне дане кадѣ има диктанда, било србско илѣ немачко, цео прописѣ, с' нѣимѣ да се изпише и сутра данѣ покаже;

а у оне дане кадъ е писменъ саставъ, тай илѣ преѣашня ди к-танда на чисто у обашка кнѣжицу лепо уписивати, илѣ ако би дете кое сръбско, немачко илѣ латинско писмо лепо прави ти неумело, онда читаве прописе само с' тимъ писмомъ дотле изписивати, докъ га лепо правити неизвеште се.

6. Читанѣ поподне и умне игре. I. течения триредѣ на неделю граѣанско, и игра сравноиваня (алѣ увекѣ по више одѣ две ствари) II. течен. Дваредѣ на неделю немачки букварѣ и изпитѣ немачки речи, едаредѣ часловацѣ, а едаресѣ читанка, а умне игре као и I. течения.

7. Приповеданѣ библич. пропов. као у I. разреду, (види ту) алѣ само неколико приповедака више.

Домаѣе су задаѣе овде: учити на паметь одреѣене задатке изѣ читанке, немачкогѣ буквара, часловца, црковногѣ цѣнниа, и писанѣ прописа.

(Продужиѣе се.)

ИЗЪ СВЕТОГѢ ПИСМА
ЗАДАТЦИ

за свакидашня диктанда у сръб. народнимѣ школама.

III.

Изѣ кнѣига Соломонови.

65. Ко е очи оца и матер не поштую, те валя орли и гаврани да икопаю и поеду.

Кудакодѣ се окрене неваляли, нестаета га, а добри ѣе стояти довека.

Ленѣогѣ се иманѣ непрестане сманява, а вредногѣ непрестано расте.

Ленѣомѣ никадѣ ништа за рукомѣ неизаѣе.

На честь човеку служи клонити се сваѣе, а ко се плете у ню, будала е.

70. Небуди пияница; пияница осиромаша, и подртѣ ходи и рите носи.

Неваляле оставля Богѣ за погибеони данѣ.

Невалялцу е непрестано до ината.

Незаборавляй мое науке, веѣѣ е у срцу чувай, она ѣе ти донети дугѣ векѣ и сретанѣ животѣ.

Неиди с' невалялима, и где ихъ покуплѣне видишъ, обиђи и уклони се, еръ они се несмире' докъ коме зла неучине.

75. Неплети зла на друга твогъ.

Непресири се нискимъ безъ велика зла, да ти неучини и веће.

Никадъ за рукомъ неизађе, што се безъ волъ ради.

Паметни види зло и уклони га се, а будала срля у нѣга, пак и пропадне у нѣму.

Паметни се гаде одъ гадни речи, а будале срамоте друге пакъ сами срамотни буду.

80. Паметни люди парнице стишаваю, а будале ихъ поджижу.

Паметни се и по погледу познаю, а будале тамъ — амо звераяю.

Паметни се о добру брину, а будале све о лудости мисле.

Паметне слуге владаће надъ будаластимъ господарима.

Паметни ће свудъ господарити, будале довека служити.

85. Паметни ће славу наслѣдити, а будале ће срамоту дочекати.

Паметногъ чуваю усне нѣгове, а будале се своимъ злимъ езикомъ упропасте.

Паметноме више укоръ асни, негъ будали батине.

Поштенъ векъ продужуе, а невалялство га скраћуе.

Покоравай се науци оца твогъ, и неодбаци савета матере твое.

90 Поштуй у свакомъ човеку подобие Божие.

Праведни ће населити семлю и добри ће остати на нѣой, а неваляли ће изтреблѣни бити са нѣ, и кои неправду чине, прогнани изъ нѣ.

Расудлѣивъ човекъ расудлѣиво и ради, а будала свудъ свою лудость показуе.

Силанъ допадне зла само с' невалялогъ езика.

У паметни и погледъ е паметанъ, у будале и погледъ е будаластъ.

Поучна забава.

Корняча и орао.

„Научи и мене летити“ рече корняча орлу. Одговара јой орао: „Нема одъ тога ништа, твой створъ ние за то, ты немашъ ни снаге ни справе за летенъ.“

Ал' корняча не ктеде се оканути, него салеташе и навалъиваше дотле, докъ е найпосле орао не узе и, у висине дигнувши нусти. Корняча паде, па се ираспаде.

Пословице. Ко лети ладуе, зими гладуе. Ко лети пева, зими плаче. Гди си певао летосъ, певай и зимусъ. Ртъ на рену седећи не улови зеца. Ко не ради нека и не еде. Ко не тера. лебаць у куѣу, нѣга ће гладъ изъ куѣе. Добро ти е Айдару у ладу, нит' га колю муве ни обади, само му е помучно одъ глади.

Два илуга.

Еданъ ковачъ скуе два са свимъ еднака илуга, те едногъ одма прода некомъ радену и вредну човеку, а другогъ, не имаюћи муштеріе, тури у шупу и забаци, докъ га се чакъ после осамъ месецій сети, и свега зарѣана на светъ извуче.

Како се овай кукаваць зачуди, кадъ ту случайно спази друга свогъ, кои садъ чистіи и сѣяніи біяше, него кодъ ковача. „Како е то?“ упита овай рѣашка, „пре некогъ времена біяемо посве еднаки, а гле садъ! Та я се баръ нисамъ ни мучіо ни прляо, него мирно лежао безъ икаква посла и бриге, — башъ знамъ, да ниси ни ты беспосленіе и безбрижніе могао; па какавъ си ты чистъ и сѣянъ, а какавъ самъ я нечистъ и яданъ.“

„Башъ тай нерадъ учини толикіи покоръ одъ тебе“ одговори овай. Нерадъ е трулежъ, отаць сваке болести; Радиность е мати здравля и снаге. Мене е радъ овако углачао; само нѣму имамъ захвалити, што самъ данасъ овако чистъ и здравъ, и одъ рѣе сачуванъ.“

Пословице. Ленъость е мати свію зала и неволя у свету. Ленъость е светъ просяцима напунила.

Попаць и мравъ.

Попаць, когъ е люта стегла зима, дође къ суседима своима — мравима, просеѣи: „Дайте ми за ело што, да не скапамъ одъ глади.“ — „А заръ се ты ниси зимусъ спремио?“ уцитаю га мрави. „Нисамъ, одговори попаць, „еръ мало спремити, држао сам, ние вредно; а много, нисамъ имао каде.“ — Нисибъ имао каде?“ запитаю зачуѣени мрави, „а да шта си радио цело пролеѣе, лето и есенъ?“ — „Вы звате шта“ одговори попаць, „свирао самъ.“ — „Е, кадъ си ты летосъ свирао,“ реку му мрави. „а ты, брајко, свирай и зимусъ, имашъ кадъ,“

Пословица она подъ „Корњача и орао“ долази овдѣ.

Школе у Маѣарској.

У будимскомъ управномъ предѣлу (Verwaltungsgebiet) има 5 препарандия за учителя и за учительке. Препаранда има сваке године више али зато опетъ јоштъ е единако оскудица на учителяма. Ние то ни за чудо, еръ у томе окружию ови послѣдњи година отворено е 500 нови школски класа. — На атару или салашима сегединскимъ садъ има 21 школа али осѣћа се потреба за јоштъ 7—8 школа, или учителя. Одъ сада ће вальда бити и учителя еръ на 6 препарандия има ове године 74 препаранда више него што е прошле године било. У пештанској препарандији има садъ препаранда 156, у острогонској 30, у калочкој 33, у Ерлаву 53, у сегединској 62, у женској препарандији у Пешти има 38 препарандкиня.

* У Лвову е умро ерменски митрополитъ римск. обреда Самуилъ Станковиѣъ. Живио е 108 година. Живио е подъ краљвима польскимъ Августомъ, Станиславомъ, подъ царевима Мариомъ Терезиомъ, Јосифомъ II. Леополдомъ Франьомъ, Фердинандомъ и 10 година подъ Нѣг. Вел. Францъ Јосифомъ.